

ชื่อเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาปีปทุม

ผู้วิจัย สุภาพรณัฏ์ ช่างดม **ปริญญา ค.ม.** (หลักสูตรและการสอน)

กรรมการที่ปรึกษา **ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล** ประธานกรรมการ
ดร.สมบัติ ฤทธิเดช กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2553

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้
การเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาปีปทุม มีวัตถุประสงค์เพื่อ
สำรวจความคิดเห็นในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้วย
ตนเอง และเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน
15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 45 คน และภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 10 คน กลุ่มเป้าหมาย
คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/12 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวาปีปทุม
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 45 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 จุดประกายความสนใจ ขั้นที่ 2 วางแผนการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ลงมือเรียนรู้
ตามแผน ขั้นที่ 4 นำเสนอข้อมูลการเรียนรู้ และขั้นที่ 5 จัดทำชิ้นงานเพื่อรายงานผลการเรียนรู้
ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
มีความเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านอาหารพื้นบ้านในท้องถิ่น
($\bar{X} = 4.22$) การเรียนอาหารพื้นบ้านในท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและ
สามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.18$) และ ความรู้ความชำนาญ
ประสบการณ์ในตัวคนควรได้รับการถ่ายทอดสู่รุ่นหลัง ($\bar{X} = 4.13$) แสดงว่า การเรียนรู้อาชีพ
ในท้องถิ่นเป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะ
นำไปสู่การสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น

อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นหลัง โดยหัวข้อเรื่องที่มีความต้องการนำมาจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดคือ การทำไส้กรอก (ร้อยละ 73.91)

2. กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาปีปทุม พบว่า

ขั้นที่ 1 จุดประกายความสนใจ โดยกิจกรรมสำรวจความต้องการในการจัดการเรียนรู้ การสนทนากลุ่ม และการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง

ขั้นที่ 2 วางแผนการเรียนรู้ โดยจัดกลุ่มนักเรียนวางแผนการเรียนรู้ กลุ่มนักเรียนเรียนรู้จากเรื่องเล่าเร้าพลังและการปฏิบัติจริงกับภูมิปัญญา แล้วสกัดความรู้ลงในกระดาษตามประเด็น

ขั้นที่ 3 ลงมือเรียนรู้ตามแผน โดยจัดกิจกรรมสังเคราะห์ความรู้ด้วยการกำหนดหมวดหมู่และการเขียนรายงานโครงการการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรายกลุ่ม

ขั้นที่ 4 นำเสนอข้อมูลการเรียนรู้ โดยการให้กลุ่มนักเรียนนำเสนอรายงานโครงการการศึกษาเรียนรู้เป็นรายกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 จัดทำชิ้นงานเพื่อรายงานผลการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้เป็นแผนที่ความคิด โดยมีภูมิปัญญารับรองความถูกต้อง ปรับปรุงรายงาน และบันทึกการเรียนรู้

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยสรุปเป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบเฉพาะว่า “SELF Model” ซึ่งประกอบด้วย S : Stimulus หมายถึง การกระตุ้นจุดประกายให้นักเรียนอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการสำรวจ การใช้คำถามนำ และเรื่องเล่าเร้าพลัง E : Environment หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนในสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอด L : Learning หมายถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนทั้งในลักษณะรายบุคคลและเป็นกลุ่ม และ F : Focus หมายถึง ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ มีการทบทวน และนำเสนอองค์ความรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความชัดเจน พบว่า นักเรียนได้รับทักษะครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้านทักษะกระบวนการ คือ กระบวนการทำงานกลุ่ม และด้านคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยในการทำงาน คือ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ เสียสละ ยุติธรรม ประหยัด ขยัน อดทน รับผิดชอบ ตรงเวลา รอบคอบ ปลอดภัย คุ้มค่า ยั่งยืน สะอาด ประณีต มีเหตุผล มีมารยาท ช่วยเหลือตนเอง ทำงานบรรลุเป้าหมาย ทำงานถูกวิธี ทำงานเป็นขั้นตอน ทำงานเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและรักษาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงพลังของภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถก้าวสู่สังคมเรียนรู้ได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของความเป็นไทย มีความรักภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น และบ้านเกิดของตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : Self - Directed Learning Process Development in Career and
Technology Strand for Mathayom Suksa 4, Wapipatum School.

AUTHOR : Supaporn Charnghom **Degree :**M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS : Dr.Sakpong Homhuan Chairman
Dr.Sombat Rittidesh Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHARM UNIVERSITY, 2010

ABSTRACT

The study of self-directed learning process development in career and technology strand for Mathayom Suksa 4, Wapipatum School intended to: survey opinion in self-directed learning process, study self-directed learning process, and develop self-directed learning process. Information resource included 15 teachers, 45 parents, and 10 local intellectuals. Target group was Mathayom Suksa 4/12 students in the second semester, 2009 academic year at Wapipatum School, Wapipatum District, Maha Sarakham Province, totally 45 students. The self-directed learning activity composed of 5 steps: step 1 spark interest, step 2 plan for learning, step 3 learning action follows the plan, step 4 present learning information, and step 5 construct products to report on learning.

The research result revealed that

1. The parents, local intellectuals, teachers, and Mathayom Suksa 4 students held the same opinion that; should provide activity for encourage students learning concern local food ($\bar{X}=4.22$), the learning of local food is a community cultural heritage and could develop the local love of the students ($\bar{X}=4.18$), and the tacit knowledge, skills, and experiences in person should be transfer to the future generation ($\bar{X}=4.13$). The results denoted the learning of local occupation is an important learning activity which should assign into self-directed learning activity. This will lead to inherit culture of the community and can develop students' local love, also convey knowledge to the next generation. The topic which

was required to implement in self-directed learning activity the most was making sausage (73.92%)

2. The self-directed learning in Career and Technology Strand of Mathayom Suksa 4, Wapipatum School found that;

Step 1 spark interest by needs in learning activity survey, focus group discussion, and brought students to attend story telling activity.

Step 2 plan for learning by assigning groups of students to create learning plan. The students learned from story telling and practice with the local intellectual followed by extracting knowledge into paper by issues.

Step 3 learning action follows the plan by setting activity to synthesize knowledge in category and write a project report on self-directed learning in group.

Steps 4 present learning information with each group presented their own project and learn together

Step 5 construct products to report on learning by students summarized on what do they have learned into mind mapping. The local intellectual checked on accuracy. Students improved the corrected report and recorded the learning.

3. Intended for self-directed learning development, the researcher summarized the learning activity into specific paradigm called SELF model which consisted of S: Stimulus means to inspire students desire to learn by them self regards survey, leading question, and story telling. E: Environment refers to deposit students learning activity into the environment and resources with local intellectual. L: Learning means students learn from systematic practice contains procedure both in group and individual. And F: Focus refers to students have chance to analyze, summarize the knowledge gained from learning, review, and provide knowledge sharing to achieve clarity. The SELF model was provided students receiving full 3 skills; cognitive skill was self-directed learning, process skill was group work process, and affective skill in terms of moral, attitude, and habits of work. This skill was exposed in students honesty, sacrifice, justice, chary, diligent, patient, responsibility, time keeping, carefully, security, worth, sustainability, clean, neat, reasonability, good manner, self-helping, success, properly working, working in steps, systematically working, creativity, effective working, and environmental safety upright.

Self-directed learning process in the study reflected a power of local intellectual, provided students to lean method of self-directed learning, able students to reach learning society on the basis of Thai, and love and proud in local wisdom and their hometown.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY